

**JAK NAPISAĆ
PLAN
PRACY**
– poradnik

Droga drużyno zuchmistrzyni!

Oddajemy w Twe ręce poradnik, który mamy nadzieję Ci pomóc w tworzeniu planu pracy dla Twojej gromady.

Poradnik ten powstał jako rozwinięcie minimum planu pracy, które tworzyliśmy wspólnie referatem zuchowym w trakcie naszych warsztatów. Ma on pomóc Ci stworzyć plan pracy, który będzie narzędziem i planem do pracy z Twoją gromadą, a nie kolejną formalnością do „odbębnienia”. Naszym celem nie było przedstawienie poszczególnych elementów planu (jest to wiedza z kursu metodyki, której nie chcieliśmy powielać), a poruszenie najważniejszych rzeczy przy tworzeniu planu, które często umykają drużynowym lub są ciężkie do zrozumienia. Chcieliśmy też, by poradnik ten pokazał Ci, dlaczego porządne stworzenie planu może Ci wyjść tylko na dobre.

Nie traktuj tego poradnika jako „prawdy objawionej”! Korzystałyśmy z naszej wiedzy i doświadczeń jako drużynowych i osób, które sprawdzają plany pracy, ale jeżeli przy jakimś punkcie wypracowałaś lepsze lub inne rozwiązanie, które sprawdza się w Twojej gromadzie, to jak najbardziej nie bój się z niego dalej korzystać. Jest to poradnik, a nie regulamin. ☺

Miłego czytania,

pwd. Zuzanna Grzesik HR

pwd. Zuzanna Kubowicz węd.

pwd. Joanna Jarzyńska węd.

pwd. Joanna Micek węd.

węd. Agnieszka Pacek

Spis treści

DANE KADRY.....	4
CHARAKTERYSTYKA GROMADY	5
ZAŁOŻENIA WYCHOWAWCZE	6
ZADANIA NA OBRZĘDOWE MIANA.....	10
CHARAKTERYSTYKA I PRACA Z KADRĄ.....	10
ZASTĘP ***.....	11
DZIAŁANIE Z INSTYTUCJAMI	12
OBRZĘDOWOŚĆ/FABUŁA	12
TĘCZA.....	13
OPIS CYKLI/TERMINARZ	15

Dane kadry

W tym punkcie wygodnie jest wstawić tabelę, w której wypisujemy dane naszej kadry, takie jak:

- Imię i nazwisko
- Funkcja, stopień
- Wiek osoby (rok urodzenia)
- Informacje na temat szkoły/pracy
- Dane harcerskie np. ukończone kursy, doświadczenie, ew. informacja na temat drużyny, do której należy dana osoba (np. jeżeli nie jest z naszej drużyny);
- Dane kontaktowe

Ze względu na RODO i ochronę danych osobowych starajmy się ograniczać ilość danych osobowych, które umieszczamy w planie pracy. Na przykład zrezygnujmy z podawania adresu zamieszkania, numeru PESEL itp.

Poniżej wstawiamy przykładową tabelkę:

Imię i nazwisko	Anna Kowalska
Funkcja	przyboczna
Stopień	samarytanka
Wiek	17 lat
Kontakt	anna.kowalska@gmail.com
Ukończone kursy	- kurs zastępowych (rok ukończenia) - kurs przybocznych „Promień” (rok ukończenia) - kurs metodyki zachowawczej „Pryzmat” (rok ukończenia)
Doświadczenie	- przyboczna (ile lat) - opiekunka szóstki (ile razy na wyjeździe) - obożna (ile razy na wyjeździe)
Szkoła/uczelnia (Prywatnie)	uczennica 3 klasy II Liceum Ogólnokształcącego o profilu matematyczno-chemiczno-fizycznym

Charakterystyka gromady

Charakterystyka gromady to tak naprawdę najważniejsza część planu pracy. Powinna zawierać w pierwszej kolejności informacje o gromadzie takie jak: kiedy powstała gromada, przy jakim środowisku działa, przy jakiej szkole/parafii działa, jak dojechać do harcówki (jeśli takowa jest; jeśli są problemy z harcówką, również warto o tym napisać!), kiedy odbywają się zbiórki. Są to informacje, które pozwalają komuś z zewnątrz (np. wizytującemu) zorientować się, gdzie działa gromada.

Kolejny akapit dotyczy już charakterystyki dzieci należących do gromady. Najlepiej opisywać od ogółu do szczegółu, czyli np. od cech, które łączą wszystkie dziewczynki do poszczególnych grup (np. można to podzielić na grupy wiekowe). Ważne jest, by zachowania/poszczególne cechy opisywać konkretnie, to znaczy również, żeby nie urywać zdań opisujących poszczególny problem (np. *Dziewczynki z piątej klasy przeszkadzają w zajęciach*. Z tego zdania nie możemy za bardzo wywnioskować co takiego robią. Należy zatem zadać pytania – w jaki sposób przeszkadzają? Przy jakiej okazji?). Ważne jest, aby pamiętać o pozytywnych cechach naszych podopiecznych. Te przecież również możemy rozwijać!

Następnie należy podsumować założenia z zeszłego roku (i akcji letniej), a obok zastanowić się nad tym, co napisało się wyżej. Przy podsumowaniu warto uwzględnić zarówno to co się udało, jak i to co się nie udało. Czyli, nad czym w tym roku trzeba popracować, co doszlifować, co rozwinąć itd. Jeśli dobrze podsumujemy zeszłoroczne założenia i napiszemy konkretnie poprzednią część charakterystyki, nie będziemy mieć problemu z napisaniem założeń na rok następny. Wnioski nasuną się same. Pomocny będzie tu schemat: **problem – wniosek – rozwiązanie problemu**.

Podczas pisania planu pracy na akcję letnią lub zimową należy zwrócić uwagę na dziewczynki, które na ten konkretny wyjazd jadą. Piszemy wówczas charakterystykę patrząc na te konkretne zuchunki. Warto spojrzeć na okres „pomiędzy” wyjazdami, to znaczy np. pisząc PP na zimowisko spojrzeć na to, co działo się od września do czasu pisania charakterystyki, bo to może wpłynąć na założenia wychowawcze. Dobrze jest również zerknąć na założenia poprzednich wyjazdów i spojrzeć, czy coś przypadkiem się nie powtarza. To też nam mówi wiele o gromadzie.

Tabelka z zuchenkami

Tabelka ta powinna zawierać informację o liczbie przyznanych znaczków zucha, poszczególnych gwiazdek. Pomaga to rozpoznać, czy np. system tęczy działa u nas poprawnie (okazuje się, że żadna zuchenka nie zdobyła ** i *** -> z czego to wynika?) i po prostu zorientować się ile dziewczynek co zdobyło. Można zrobić tabelkę na parę sposobów:

- Tabelka z wypisem wszystkich zuchenek (uwaga: ze względu na RODO, dzieci zapiszemy inicjałami):

Zuchenka	Klasa	Znaczek/*/**/***
Ania N.	II B	Znaczek

- Tabelka z określeniem jedynie liczb posiadanych znaczków/gwiazdek:

Znaczek	*	**	***
7	5	3	2

Tabelki można robić według potrzeby drużynowej, pamiętamy, że wszelkie najważniejsze informacje o zuchenkach powinny znajdować się w ewidencji gromady w książce pracy.

Założenia wychowawcze

Jakie cele wybrać dla naszych zuchenek?

Przede wszystkim spojrzymy do stworzonej wcześniej charakterystyki i popatrzymy co sprawia problem naszym zuchekom, co przychodzi im z trudem. Można też wybrać cel, który wzmocni i rozwinie pozytywne cechy naszych zuchenek. Gdy już wybierzemy wstępne cele, zastanówmy się - czy to założenie sprawi, że nasze zuchenki będą lepszymi ludźmi czy tylko lepszymi zuchenkami? Naszym celem jest

“włożenie” w zuhenki tych rzeczy, które sprawią, że również poza ZHRem będą lepsze i nauczą się nowych rzeczy. Posłużmy się przykładem:

Często pojawiającym się celem wychowawczym w planach pracy jest „poprawa dyscypliny”. Gdy się jednak dłużej zastanowimy, to okazuje się, że cel ten sam w sobie nie sprawi, że nasze zuhenki będą lepszymi ludźmi, a raczej tylko lepszymi zuhenkami. Dlaczego?

- Dyscyplinę można zdefiniować jako zbiór zasad obowiązujących w gromadzie, które powinny być przestrzegane (definicji może być wiele, ale na potrzeby tych rozważań możemy korzystać z takiej). Czy dyscyplina sama w sobie w naszej gromadzie rzeczywiście daje naszym zuhenkom nową umiejętność czy cechę, która przyda jej się w codziennym życiu? Czy może jest to coś, co pomaga kadrze w prowadzeniu gromady? Oczywiście jest, że chcemy, by nasze zuhenki słuchały się nas i przestrzegały różnych zasad, ale warto zastanowić się nad tym, dlaczego chcemy by tak było i z czego się to brało. Samo skupienie się na dyscyplinie, bez głębszej analizy może zupełnie nie odnieść żadnych rezultatów, bo próbujemy zaradzić objawowi, a nie samemu problemowi.
- Brak dyscypliny jest jedynie objawem jakiegoś innego problemu lub problemów w naszej gromadzie. Najczęstszymi problemami są:
 - brak szacunku do innych (lub brak autorytetu),
 - brak punktualności i poczucia czasu,
 - brak systematyczności,
 - brak przedstawienia jasnych zasad przez kadrę (gdy bierzemy coś za pewnik),
 - brak przykładu własnego ze strony kadry.

Musimy się więc zastanowić, który z powyższych (lub jeszcze inny) problem dotyczy naszej gromady i to nad nim dalej pracować.

Jak je sformułować?

Jeżeli mamy problem z opisaniem jednym wyrażeniem problemu, nad którym chcemy pracować, pomocne może być wypisanie kilku problemów, przykładów sytuacji z którymi się spotykamy. Pogrupujmy je na te, które dotyczą podobnych kwestii, sytuacji lub są w jakiś sposób ze sobą powiązane. Postarajmy się zastanowić nad każdą grupą

problemów - jaka może być ich przyczyna? Gdy uda nam się ją znaleźć, to automatycznie mamy już gotowy cel dla naszej gromady.

Czasem zdarza się, że nie potrafimy ubrać w słowa problemu lub celu. Pomocny wtedy może być plik „[Podstawowe zasady wychowania harcerskiego w ZHR](#)”. Na stronie 5 możesz znaleźć „Cele wychowania w ZHR” - być może któreś z tamtych sformułowań pomoże Ci w tej kwestii. Dobrze jest też, gdy nasze sformułowane cele są powiązane z celami wychowania naszej organizacji.

Cele szczegółowe

Cele szczegółowe służą sprecyzowaniu o co dokładnie chodzi w danym założeniu oraz - co ważniejsze - pomogą nam później zweryfikować czy dane założenie zostało już zrealizowane lub czy trzeba nad nim dalej pracować. Dlatego też warto formułować cele w taki sposób, by były jak najbardziej osiągalne i mierzalne. Niektórzy formułują cele w formie liczbowej/procentowej (np. 90% zuchenek umie złożyć mundurek). Nie jest to konieczne, jednak, jeżeli będzie nam łatwiej w ten sposób zweryfikować cele, to warto z tego skorzystać.

Jak wybrać metody? Ile ich wybrać?

Metoda to każde nasze działanie, które pomoże nam osiągnąć założony przez nas cel. Są to m.in.: elementy obrzędowe (np. forma punktacji i to, za co jest przyznawana, kronika i każdy inny element, który wymyślimy, a który służy nam do osiągnięcia celu), formy na zajęciach, gawędy tematyczne, fabuły wyjazdowe i w cyklach, realizowane sprawności i wiele, wiele innych.

Jeżeli chodzi o liczbę metod, to dobrze przyjąć sobie minimalną liczbę: jedna metoda na jeden cel szczegółowy. Jednak niech ta liczba nas nie ogranicza - jako metody wpisujemy wszystko, co przychodzi nam do głowy (co oczywiście pomoże realizować nam cel ☺), a co planujemy zrealizować z zuchenkami. Dzięki temu, łatwiej też będzie nam stworzyć dalszą część planu m.in. terminarz. Na koniec tworzenia planu możemy jeszcze sprawdzić czy wszystkie wymienione metody się w nim znajdują.

Poniżej przykładowy cel i metody do niego:

<u>Rozwinięcie schludności, poczucia estetyki i szacunku do mienia</u>	
Cele szczegółowe	Metody
Zuchenki rozważnie korzystają z materiałów plastycznych gromady.	<ul style="list-style-type: none"> ● wprowadzenie skarbczyków szóstek, do których materiały plastyczne dostaną szóstki na początku wyjazdu/roku ● gawęda o szanowaniu i rozważnym korzystaniu z różnych materiałów
Zuchenki wiedzą skąd "biorą się" przybory plastyczne i mienie gromady.	<ul style="list-style-type: none"> ● przeprowadzenie akcji zarobkowej gromady ● wspólne tworzenie z zuchenkami listy zakupów dla gromady wraz ze sprawdzeniem cen
Zuchenki ładnie prezentują się w mundurkach i zwykłych ubraniach.	<ul style="list-style-type: none"> ● codzienne apele gromady w mundurkach, zamiast strojów obrzędowych ● wymagania na sprawność Czyścioszka wplecione w zajęcia
Zuchenki potrafią składać mundurki i ubrania.	<ul style="list-style-type: none"> ● nauka składania mundurków i ubrań
Zuchenki dbają o higienę oraz uczesanie.	<ul style="list-style-type: none"> ● wymagania na sprawność Czyścioszka wplecione w zajęcia ● czas na czesanie i naukę fryzur wpisany w plan dnia
Zuchenki sprzątaję swoje miejsce pracy po wykonanym zadaniu oraz dbają o porządek w swojej sali.	<ul style="list-style-type: none"> ● porządek oceniany w punktacji szóstek ● codzienne sprawdzanie porządków ● 30 sekund na porządek - krótka forma przerywnika pomiędzy zajęciami/przejściem do innej części budynku w trakcie której zuchenki muszą w 30 sekund posprzątać jak najwięcej w swojej sali.

Zadania na obrzędowe miana

W planie pracy powinny pojawić się wybrane przez nas zadania na rok harcerski (w planie akcji/biwaku tylko te, które będziemy w trakcie danej akcji realizować). Mają one sprawić, że nasza gromada będzie lepsza, niż była rok temu.

W tej kwestii pewnie najlepiej doradzi nam hufcowa lub inna wyznaczona przez nią osoba, która pomoże wybrać nam zadania dla naszej gromady.

Jeżeli nie do końca wiesz na czym to wszystko polega, to polecamy zapoznać się z ogólnymi [zasadami przyznawania obrzędowych mian](#) oraz [komentarzem do nich](#).

Charakterystyka i praca z kadrą

Charakterystyka kadry to taka mini wersja charakterystyki gromady 😊. Znaczy to tyle, że możemy się inspirować kolejnością zawartości, ale nie musimy. Najważniejsze jest podać informacje o tym, kto znajduje się w kadrze oraz działające z nami opiekunki szóstek (koniecznie z uwzględnieniem stopni i odbytych kursów).

Później przechodzimy do krótkiej charakterystyki kadry, czyli warto opisać tutaj zainteresowania każdej drużyny, plusy i minusy, ale również relacje między drużynami, czy kadra dogaduje się między sobą, czy są jakieś problemy itd. Pomoże to drużynowej w planowaniu pracy z kadrą, a z takiej charakterystyki łatwo odpowiedzieć na pytanie „to co będziemy robić?”. Powinno się mieć tutaj na uwadze to, co każda z druhen może dać od siebie, nad jakimi tematami pochylić się np. podczas ognisk kadry w przyszłości.

Następnie warto opisać planowane działania z kadrą, przy czym dobrze jest usiąść nad nimi wspólnie (drużyny na pewno mają swoje wyjazdowo-zbiórkowe potrzeby!). Najpierw każda drużyna powinna określić swój cel na dany rok; może to być zadanie na stopień. Dalej zastanawiamy się nad akcjami dla kadry, przy czym, jeśli chcemy, żeby reszta druhen o nich nie wiedziała, możemy sprytnie je przed nimi „schować” (np. dać biały kolor fontu lub dopisać tę część na końcu, tuż przed wysłaniem hufcovej). Akcje z kadrą powinny mieć swój mini-terminarz znajdujący się pod charakterystyką. Dobrze jest rozpisać to dokładnie i być konsekwentnym w ustalaniu

terminów (w końcu, kadra też się bawi!). Lepiej też zaplanować mniej akcji, żeby rzeczywiście się odbyły podczas wyjazdu lub roku harcerskiego.

Koniecznym elementem jest podział obowiązków. Zapisuje się go zazwyczaj w tabelce. Ważne, żeby kadra wiedziała o nim i zaakceptowała go. Warto przy tworzeniu podziału obowiązków nie trzymać się sztywnych ram i tego, jak podział obowiązków wyglądał w poprzednich latach, tylko pozwolić druhnom samym zdecydować co chcą robić lub dać im nowe, rozwijające je zadania. Żeby zaś nie zgubić się w podziale obowiązków, możemy wymyślić sposób na podpisywanie elementów, za które dana drużyna jest odpowiedzialna. Przykładowo: sposób na kolorki; każda drużyna ma swój kolor w planie pracy. Jeśli jest odpowiedzialna za dany element (np. zajęcia przedpołudniowe na wyjeździe), to jest on zaznaczony tym kolorem. Oczywiście nie można wtedy zapomnieć o legendzie wyjaśniającej.

Opcjonalnym elementem jest autocharakterystyka kadry, tzn. każda drużyna ma opisać siebie w paru zdaniach.

W planach pracy na wyjazdy również pamiętamy o kadrze. Tutaj warto ustalić konkretne zadania i znaleźć na nie miejsce w terminarzu akcji. Ponadto równie ważny jest akcyjny podział obowiązków, z którym kadra musi się zapoznać. Pamiętajmy, żeby zajęcia dla kadry były przygotowane równie porządnie, jak te dla zuchenek.

Zastęp ***

W tej części planu pracy należy opisać nazwę zastępu ***, obrzędowość (jeżeli taką posiada), planowane akcje, jak wygląda kontakt z drużyną harcerek oraz podział obowiązków pomiędzy kadrą gromady, a kadrą drużyny (tylko ten związany z zastępem ***). Bardzo ważne jest by napisać, kiedy zastęp startuje i czy zbiórki są osobne, czy w ramach zbiórek całej gromady. Opisanie tych elementów pozwoli sprawdzającej dowiedzieć się, jak wygląda praca zastępu *** w naszej gromadzie, a nam zastanowić się czy realizujemy ustalone plany.

W zależności od zdobywanego miana sugerujemy wprowadzić do opisu następujące pozycje¹:

- Słoneczna - ogólny opis działań
- Promienna i tęczowa - konkretny opis działania: ile zbiórek będzie przeprowadzonych, kto jest odpowiedzialny ze strony drużyny harcerek jak i gromady zuchowej, czas działania, czy zbiórki będą przeprowadzane oddzielnie czy w ramach zbiórek gromady,
- Tęczowa - skonkretyzowany plan pracy zastępu (stworzony przez osobę odpowiedzialną w konsultacji z obiema drużynowymi)

Wyjazdowy plan pracy

W przypadku wyjazdowego planu pracy, wystarczy opisać ogólnie zastęp *** (ile zuchenek będzie na wyjeździe, czy będą osobną szóstką i inne istotne informacje). Do opisu dodajemy również plan na działania z zastępem w trakcie wyjazdu.

Działanie z instytucjami

W tej części planu pracy opisujemy konkretne działania, które planujemy podjąć z różnymi instytucjami. Nie wypisujemy działań, których nie zrealizujemy w danym roku – nie ma sensu pisać fikcji. Wystarczy opisać minimum jedno działanie, dostosowane do potrzeb naszej gromady, które postaramy się rzeczywiście zrealizować. Może to być instytucja, z którą już współpraca istniała lub inna, nowa.

Obrzędowość/fabuła

Opierając się na niej tworzymy magiczną i zuchową atmosferę. Elementów obrzędowości jest wiele, jednak w regulaminie gromady zuchenek wypisanych jest tylko pięć: nazwa, legenda, kronika, totem i nazwy szóstki. Pozostałe elementy nie są obowiązkowe. Podczas opisywania obrzędowości i jej elementów warto zastanowić się, które są nam rzeczywiście potrzebne. Lepiej ograniczyć się tylko do tych, które naprawdę realizujemy w pracy z gromadą, niż opisywać coś, co i tak nie będzie

¹ zakładamy, że w gromadzie wschodzącego słoneczka może jeszcze nie być zuchenek, które będą niedługo przekazywane do drużyny harcerek oraz że w takiej drużynie czasem na etapie tworzenia planu pracy jest wiele innych problemów, które wymagają dużo uwagi.

funkcjonować na co dzień. Nie znaczy to jednak, by iść na łatwiznę! Trzeba się zastanowić, które z elementów są funkcjonalne, a które po prostu nie działają oraz ocenić zasoby czasowe i kadrowe gromady.

Fabula wyjazdu

W przypadku opisywania fabuły wyjazdu i jej elementów, warto stosować się do zasad, o których spisanych powyżej. Opis fabuły ma być pomocny dla kadry, ale musi być zrozumiały również dla osoby sprawdzającej. Pomysły na fabuły można czerpać z książek, filmów itp., ale też stworzyć je samemu.

Tęcza

...czyli wszystkie nasze działania związane z realizacją gwiazdek i sprawności. Stanowią one jedną z podstaw metodyki zuchowej. To dzięki nim zuchunki uczą się nowych, przydatnych umiejętności oraz rozwijają te, które już posiadają. Warto jednak dostosować go tak, by odpowiadał na potrzeby gromady i zuchenek.

W planie pracy tęcza pojawia się zasadniczo w dwóch/trzech miejscach: jako wypisane realizowane sprawności i gwiazdki w trakcie zajęć (o tym aspekcie przeczytasz więcej w następnej części) oraz jako obrzędowa realizacja i wizualizacja gwiazdek i sprawności.

Wizualizacja gwiazdek jest z reguły jedna, uniwersalna na dłuższy czas działania gromady; obecna w tej samej formie śródrocznie i na wyjazdach. Jest to bardzo ważny element wpisany często w legendę i obrzędowość gromady. Natomiast sprawności mają zmienione często wizualizacje na czas wyjazdu - są dostosowane do fabuły.

Powyższe elementy warto logicznie osadzić w naszej fabule i obrzędowości by motywowało to dodatkowo zuchunki do zdobywania kolejnych gwiazdek i sprawności. Trzeba wyjaśnić, dlaczego dany element tęczy jest nam potrzebny w fabule.

Czy są jakieś wymagania dotyczące wyjazdowej wizualizacji sprawności?

Przede wszystkim logika! Sprawności nie muszą bardzo nawiązywać do głównego fabularnego celu (jednak jeżeli nawiązują to super), ale warto by zuchunki dzięki fabule miały dodatkową motywację by je zdobywać.

Przykłady:

- Sprawności nawiązują do głównego celu:
 - W Narni przygotowujemy Wielkie Świąto Wiosny, w trakcie którego obowiązkową dekoracją są kwiaty. Kwiaty w Narni mogą wyrastać z nasion nowych umiejętności, które zdobywamy. Każda nowa zdobyta sprawność (umiejętność) to kolejny kwiat, który pomoże nam w dekorowaniu.
- Sprawności nie nawiązują do głównego celu, ale dodatkowo motywują zuchenki do ich zdobywania:
 - W Słowiańskim plemieniu są osoby ważne i mniej ważne, bardziej i mniej doświadczone. Oczywiście większym poważaniem obdarza się tych z większym doświadczeniem i większą ilością umiejętności. A żeby każdy mógł zobaczyć na pierwszy rzut oka, ile ktoś ma za sobą doświadczenia i nauki, na plemiennych naszyjnikach zawiesza się kolorowe koraliki. Każdy z nich oznacza jedną umiejętność nabytą przez tą osobę. Są one jakby obrazem "awansu w plemieniu". Na koralikach są symbole danych umiejętności.

Dlaczego nie zmieniamy z reguły wizualizacji gwiazdek na czas wyjazdów, skoro ze sprawnościami tak robimy?

Przede wszystkim dlatego, że jest to element połączony z obrzędowością gromady, który ma w sobie elementy związane z rozwojem zuchenki. To znaczy, że np. w legendzie zaznaczony jest rozwój zuchenki wraz ze zdobywaniem kolejnych gwiazdek. Dodatkowo gwiazdki są często realizowane przez dłuższy czas (dłuższy niż wyjazd). Dlatego też zmienianie tego co wyjazd zaburza pewną konsekwencję przy zdobywaniu ich i logikę. Z innych względów warto też pamiętać, że nasze zuchenki w trakcie wyjazdu "przemieniają" się w postaci fabularne, jednak dalej funkcjonują jako zuchenki (np. ze swoimi mundurkami). Gwiazdki takie same przez dłuższy czas są dodatkowym elementem, który im o tym przypomina.

Czy mogę zmienić wizualizację gwiazdek w gromadzie?

Jeżeli tylko masz pomysł, który sprawi, że obrzędowość gwiazdek będzie bardziej logiczna, spójna, atrakcyjna dla zuchenek od dotychczasowej lub z jakiegoś innego powodu lepsza to śmiało! Jest to pewne przedsięwzięcie i wymaga dobrego wytłumaczenia zuchenkom, ale jak najbardziej możesz to zrobić. Na pewno warto w tej sprawie skonsultować się z hufcową. Ta uwaga tyczy się również wszystkich pozostałych elementów obrzędowości!!!

Opis cykli/terminarz

Przed rozpoczęciem zbiórek trzeba się upewnić, czy na pewno hufcowa zatwierdziła plan pracy. Nie można organizować zbiórek bez ich zaakceptowania - jest to zasada wynikająca z regulaminu.

Plan Zaciągu

Plan zaciągu powinien zawierać w sobie informacje takie, jak:

- w jakich klasach się odbędzie,
- ile czasu na niego planujemy (czy na daną klasę mamy całą lekcję czy 20 min),
- czy zaciąg jest organizowany razem z gromadą męską.

Plan zaciągu powinien mieć konstrukcję planu zbiórki (korzystamy z form pracy). Bardzo istotne jest wyraźne wskazanie tego, jak zaciąg nawiązuje do pierwszej zbiórki (ciąg przyczynowo – skutkowy), dlaczego nowe dzieci mają iść na tę zbiórkę (np. element tajemniczości).

Opis cykli

Piszemy go przed przystąpieniem do terminarza. Bazujemy na naszych pasjach i zainteresowaniach, ale przede wszystkim - założeniach wychowawczych na ten rok. Zamysł cyklu powinien być opisany w kilku zdaniach, uwzględniając powód i cel naszych działań. Pod koniec opisu należy wyszczególnić, jakie sprawności zuchenki mogą zdobyć poprzez udział w zbiórkach (uwaga: dobieramy sprawności do zbiórek, a nie zbiórki pod sprawności). Warto zwrócić uwagę na to, żeby zuchenki w trakcie cykli

zdobywały nowe, przydatne umiejętności i poznawać nowe rzeczy, np. takie, które kiedyś przydadzą im się w codziennych chwilach.

W przypadku gromad starających się o miano promiennej i tęczę - nie zapomnij dodać elementu łączącego następujące po sobie cykle - klamry tematycznej.

Wyjazdowy plan pracy

W przypadku wyjazdowego planu pracy przydatna może się okazać tabelka z zarysem dni na wyjeździe. W takiej tabeli warto na początku nanieść elementy wspólne zgrupowania, Msze Św. i inne „narzucone z góry” wydarzenia.

Może ona zawierać informacje takie jak: data, osoba odpowiedzialna za zajęcia, temat główny zajęć przedpołudniowych, popołudniowych, kominka i plan „b”. Dzięki temu, gdy napiszemy już cały terminarz, dużo łatwiej będzie nam się zorientować, co w nim właściwie się znajduje i czy np. podobne zajęcia nie są zbyt blisko siebie. Podczas wyjazdu można odtworzyć sobie taką tabelkę w komendzie - to dość przejrzysta forma, która wielu osobom może ułatwić ogarnięcie zimowiska i wyznaczenie takich dni, w których musimy już zacząć przygotowywać jakieś większe wydarzenie, typu festiwal.

Terminarz

Przystępując do pisania terminarza trzeba przemyśleć, czy układ stosowany w gromadzie jest dla nas praktyczny - może czas zmienić tabelkę, dodać do niej jakieś kolumny lub usunąć jakąś zbędną rzecz? Jest to na tyle ważna rzecz, że powinniśmy bez problemu się w niej odnajdywać i rozumieć, po co istnieją poszczególne rubryczki.

Planując przebieg cyklu nie zapomnijmy wziąć pod uwagę okresu, w jakim będziemy go prowadzić, a przede wszystkim - ilości i wieku zuchenek. Niektóre super formy, choćby nie wiem jak dobrze zaplanowane, nie udadzą się w momencie, gdy mamy na zbiorce 35 zuchenek i tylko jedną przyboczną. Pamiętajmy, że możemy korzystać z tego, co już kiedyś wymyśliłyśmy. Jeśli tylko żadne z dzieci nie było na tych zajęciach, a ich przebieg pasuje pod obecne założenia, to nic nie stoi na przeszkodzie, by ponownie posłużyć się tym samym planem.

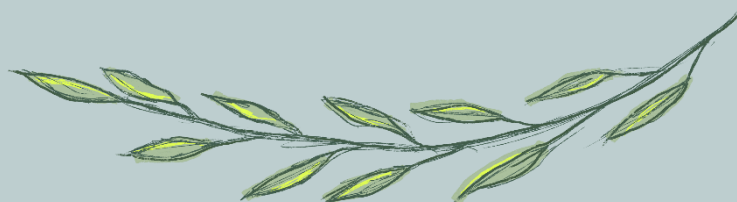
Pisząc terminarz bazujemy także na rzeczach ogólnodostępnych - może zamiast przygotowywania przez cały weekend gry terenowej o Krakowie, wystarczy tylko wydrukować quęsta, którego znajdziemy na stronie biura informacji turystycznej? A może zamiast zajęć z milionem karteczek wystarczy odwiedzić muzeum?

Plan każdej zbiórki wyszczególnionej w terminarzu powinien zawierać:

- datę zbiórki
- osobę odpowiedzialną za jej przygotowanie
- opcjonalnie: klamrę rozpoczynającą - to dzięki niej zuhenki, które nie były na ostatniej zbiórce dowiedzą się do czego dążymy i jak chcemy to osiągnąć
- formy pracy, z krótkim opisem oraz opcjonalnie: przewidywany czas ich trwania
- opcjonalnie: klamry - jeśli formy nie wynikają z siebie w sposób naturalny, logiczny, to warto je dodać między poszczególnymi elementami - dzięki temu za pół roku nadal będzie wiadomo o co nam chodziło pisząc plan
- nie zapominamy o uwzględnieniu Obrzędowego Rozpoczęcia Zbiórki, Obrzędowego Zakończenia Zbiórki, Gawędy, czasu na przyznanie punktacji itp.
- opcjonalnie: punkty sprawności i gwiazdek realizowane na zbiórce

Dodatkowo:

- W terminarzu uwzględniamy też akcje typu zbiórka hufca, chorągwi itp.
- Pamiętajmy, że plan zbiórki piszemy na tyle szczegółowo, by w przypadku naszej nieobecności ktoś inny mógł ją poprowadzić bazując na tym, co jest napisane.
- Jeśli mamy zamiar wykonać jakieś bardziej skomplikowane majsterki/doświadczenia lub bazować na filmie/muzyce z internetu, to dorzucmy link do tego, a najlepiej w momencie pisania planu pracy pobierzmy sobie ten materiał - w razie, gdyby został on usunięty ze źródła.

**MAMY NADZIEJĘ, ŻE POWYŻSZY PORADNIK DAŁ CI
TROCHĘ NOWEJ WIEDZY I INSPIRACJI DO TWORZENIA
PLANU PRACY. ŻYCZYMY POWODZENIA,
PRZY TWORZENIU KOLEJNEGO!**

